

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ПОТОЧНИЙ РІВЕНЬ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРИЙНЯТЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Виокремлено активний та пасивний види інноваційної сприйнятливості підприємства. Досліджено та систематизовано чинники впливу на поточний рівень цих видів інноваційної сприйнятливості. Встановлено характер впливу рівня прогресивності застосовуваних технологій та якості продукції на ефективність впровадження на підприємстві технологічних та продуктових нововведень.

Ключові слова: підприємство, інноваційна сприйнятливість, нововведення, чинники, формування сприйнятливості, забезпечення сприйнятливості.

Постановка проблеми дослідження. Досягнення істотних темпів зростання економіки України потребує підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, рівень якої на теперішній час у багатьох господарюючих суб'єктів не є задовільним. Внаслідок ці дані підприємства не можуть увійти на зарубіжні ринки збуту своєї продукції та поступово втрачають свої стратегічні позиції і на внутрішньому ринку.

Досвід господарської діяльності підприємств розвинених країн світу свідчить про те, що головним засобом забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва є високий рівень впровадження у виробництво продуктових, технологічних та інших видів нововведень. Таке впровадження дає змогу підприємствам істотно поліпшити рівень своїх конкурентних переваг, передусім, за рахунок виготовлення нових або вдосконалених традиційних видів продукції та скорочення питомих витрат виробничих ресурсів внаслідок застосування нових прогресивних технологічних процесів.

Водночас рівень інноваційної активності вітчизняних підприємств на сьогодні є недостатнім для забезпечення істотних конкурентних переваг. Головною причиною цього явища є незадовільна інноваційна сприйнятливість підприємств, що відображається у низькій їх здатності до розроблення та впровадження нововведень. Проте інноваційна сприйнятливість господарюючих суб'єктів не є сталою характеристикою їх внутрішнього та зовнішнього середовища, а може бути цілеспрямовано покращена за умови розроблення та реалізації комплексу науково обґрунтованих заходів, що закономірно зумовить зростання рівня інноваційної активності підприємств.

Формування програми заходів, спрямованих на покращення інноваційної сприйнятливості суб'єктів підприємництва, потребує попереднього дослідження механізму її формування, важливе місце у якому посідають чинники інноваційної сприйнятливості. Виокремлення таких чинників, їх групування та дослідження закономірностей їх впливу є необхідними умовами розроблення програми управлінських дій щодо реалізації резервів підвищення рівня інноваційної сприйнятливості підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження чинників впливу на рівень інноваційної сприйнятливості підприємства у своїх працях висвітлюють такі науковці як І.В. Багрова, О.Л. Горяча, С.Ю. Комков, Н.В. Краснокутська, Н.Ю. Круглова, Н.П. Масленнікова, Т.І. Тищенко [1-8] та ін.

Зокрема, на погляд, І.В. Багрової та Т.І. Тищенко, сприйнятливість підприємства до інновацій формується під впливом кадрового, інформаційного, організаційно-управлінського та мотиваційного чинників [1, с. 17].

Н.В. Краснокутська виділяє чотири групи чинників, що мають істотний вплив на інноваційну сприйнятливість підприємства, а саме: інформованість організації про нововведення, зовнішня підконтрольність, резервні ресурси та організаційна структура управління [5, с. 375].

Н.Ю. Круглова у своїй праці [6, с. 275] зазначає, що на сприйнятливості до нововведень впливає кілька чинників: науковість продукції, ступінь цілісності та відокремленості елементів системи, мінливість технології, науково-технічний рівень технологічної системи та ін.

О.Л. Горяча [3, с. 33], Т.П. Близнюк [2, с. 4] та Н.М. Сіренко [8, с. 45] виділяють чинники зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, що впливають на його інноваційну сприйнятливості.

Отже, на теперішній час у літературі питання виокремлення та класифікації чинників інноваційної сприйнятливості підприємств у контексті механізму їх впливу на рівень такої сприйнятливості не є остаточно вирішеними та потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження механізму впливу чинників на поточний рівень інноваційної сприйнятливості підприємства. Для досягнення цієї мети було вирішено такі завдання: виокремлено активний та пасивний види інноваційної сприйнятливості підприємства; досліджено та систематизовано чинники впливу на поточний рівень цих видів інноваційної сприйнятливості; встановлено характер впливу рівня прогресивності застосовуваних технологій та якості продукції на ефективність впровадження на підприємстві технологічних та продуктових нововведень.

Виклад основного матеріалу. Під час здійснення дослідження впливу чинників на інноваційну сприйнятливості підприємств важливо враховувати існування двох її основних видів, а саме – пасивної інноваційної сприйнятливості, яка відображає здатність підприємств залучати та впроваджувати нововведення, розроблені сторонніми особами, та активної інноваційної сприйнятливості, яка характеризує спроможність господарюючих суб'єктів самостійно створювати нововведення та використовувати їх у практиці своєї діяльності. Необхідність виокремлення цих двох видів інноваційної сприйнятливості зумовлена тим, що перелік чинників, які мають вплив на них, певною мірою відрізняється.

Окрім того, під час проведення аналізу впливу чинників на інноваційну сприйнятливості підприємств потрібно заздалегідь зазначити, який рівень такої сприйнятливості розглядається. Це зумовлено тим, що можливо виділити, принаймні, два таких рівні – поточний (що відображає сучасний стан зовнішнього та внутрішнього інноваційного середовища господарюючих суб'єктів, зокрема, їх інноваційного потенціалу) та перспективний (який залежатиме від прогнозного стану інноваційного середовища). У цій роботі досліджено вплив чинників, переважно, на поточний рівень інноваційної сприйнятливості підприємств.

Стосовно пасивної інноваційної сприйнятливості підприємства, то чинники, які впливають на її поточний рівень, можуть бути поділені на дві великі групи, а саме:

¹ Наук. керівник: проф. В.В. Козик, канд. екон. наук

- чинники, які забезпечують інноваційну сприйнятливість – це фактори, що характеризують внутрішнє середовище підприємства та є необхідними для створення умов, за яких підприємство може здійснити у повному обсязі та з достатнім рівнем ефективності залучення продуктивних, технологічних та інших видів інновацій, котрі розроблені іншими суб'єктами господарської діяльності;
- чинники, які формують інноваційну сприйнятливість – це фактори його внутрішнього та зовнішнього середовищ, які безпосередньо впливають на обсяги та рівень ефективності залучення цим підприємством у свою діяльність продуктивних, технологічних та інших видів інновацій, які розроблені іншими суб'єктами господарської діяльності.

Своєю чергою, чинники, які забезпечують пасивну інноваційну сприйнятливість підприємства, можуть бути поділені на такі взаємопов'язані види:

- рівень інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень про залучення підприємством нововведень, розроблених сторонніми особами. Цей рівень характеризується наявними на підприємстві засобами збирання, оброблення, зберігання та передавання інформації про параметри потенційних нововведень, які може залучити підприємство ззовні, а також повнотою, точністю та актуальністю цієї інформації;
- рівень методологічного забезпечення прийняття управлінських рішень про залучення підприємством нововведень, розроблених сторонніми особами. Цей рівень визначається наявними на підприємстві засобами оброблення вхідної інформації про параметри потенційних нововведень, внаслідок чого господарюючий суб'єкт може прийняти оптимальні рішення про їх залучення. При цьому, до таких засобів потрібно віднести системи показників, методи та методики, за допомогою яких можна з достатнім ступенем обґрунтованості розробляти відповідні управлінські рішення;
- рівень організаційного забезпечення прийняття та реалізації управлінських рішень про залучення підприємством нововведень, розроблених сторонніми особами. Цей рівень визначається наявною на підприємстві організаційною структурою управління залученням та впровадженням у його виробничу діяльність інновацій, які розроблені іншими суб'єктами господарської діяльності (зокрема, наявністю відповідних кадрів працівників), та дієвого механізму функціонування цієї структури, гармонійно інтегрованого у загальний внутрішньоєкономічний механізм діяльності цього підприємства;
- рівень фінансового забезпечення реалізації заходів із залучення та впровадження на підприємстві нововведень, розроблених сторонніми особами. Цей рівень визначається наявними у підприємства власними фінансовими ресурсами та його потенційними можливостями щодо отримання таких ресурсів за рахунок зовнішніх джерел коштів для придбання нововведень та їх впровадженням у виробничу діяльність підприємства, а також для забезпечення безперебійного функціонування систем інформаційного, методологічного та організаційного забезпечення інноваційної сприйнятливості господарюючого суб'єкта.

Стосовно чинників, які формують пасивну інноваційну сприйнятливість господарюючого суб'єкта, то залежно від місця утворення їх можна поділити на дві групи – внутрішні та зовнішні. Перша група чинників характеризує внутрішнє середовище підприємства у контексті формування можливих обсягів та сподіваного рівня ефективності залучення ним нововведень, які розроблені сторонніми особами. При цьому основними внутрішніми чинниками, які формують інноваційну сприйнятливість підприємства, є:

- рівень зношення основних засобів підприємства. Як відомо, із зростанням цього рівня техніко-економічні показники експлуатації основних фондів поступово погіршуються, що відображається у збільшенні витрат на утримання та експлуатацію засобів праці, зниженні виробничої потужності устаткування, збільшенні обсягів робіт з поточного та капітального ремонту основних фондів. Окрім того, підвищення рівня морального старіння основних засобів закономірно призводить до зниження прибутковості продукції, яку виготовляє підприємство. Враховуючи ці обставини, зростання рівня зношення основних засобів підприємства у переважній більшості випадків є чинником, який підвищує інноваційну сприйнятливість підприємства, оскільки змушує його здійснювати заміну застарілих основних засобів на нові та більш прогресивні, що, своєю чергою, формує попит підприємства на засоби праці з високим ступенем наукомісткості;
- рівень прогресивності застосовуваних на підприємстві технологічних процесів. Цей рівень залежить, насамперед, від величини питомих витрат виробничих ресурсів на виготовлення підприємством тих чи інших видів продукції. Чим більш високою є ця величина, тим меншим за інших рівних умов є прибуток від виготовлення одиниці продукції і тим більш ефективним стає заміщення існуючої технології виготовлення продукції на нову ресурсоощадну. Отже, інноваційна сприйнятливість підприємства до заміни використовуваних технологій зростає із погіршенням рівня їх прогресивності;
- рівень якості продукції, яку виготовляє підприємство. Очевидно, що низький рівень якості продукції (особливо, якщо він супроводжується високими затратами на її виготовлення) зумовлює недостатню конкурентоспроможність підприємства. Тому перехід на виготовлення продукції з підвищеним рівнем споживчих властивостей та належним ступенем інноваційності (що відображається, зокрема, у відсутності такої продукції в асортименті підприємств-конкурентів) за певних умов є потужним засобом покращення фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта (однією з таких умов є повна компенсація за рахунок підвищеної ціни, яку погоджуються сплатити споживачі за більш якісну продукцію, додаткових витрат, що обумовлені виготовленням більш якісної продукції). Отже, з цих позицій погіршення рівня якості продукції справляє переважно позитивний вплив на підвищення інноваційної сприйнятливості підприємства до продуктивних нововведень.

Необхідно зазначити, що перелічені чинники не вичерпують переліку внутрішніх факторів, які формують інноваційну сприйнятливість підприємства. Зокрема, серед внутрішніх факторів, які формують інноваційну сприйнятливість підприємства, важливе місце посідають нормативи ефективності інвестування (зокрема, рівень нормальної прибутковості інвестицій). Ці нормативи, з одного боку, зазнають коректив (зокрема, внаслідок змін, яких зазнає банківський процент), а, з іншого боку, мають, певною мірою, суб'єктивний характер (оскільки встановлюються інвесторами самостійно з огляду на їхнє сприйняття ризику та інших чинників, що закладаються у нормативи ефективності інвестицій). З огляду на це, обґрунтування норм прибутковості інвестиційних проектів завжди має наближений характер. Проте, якщо такі норми підприємством зрештою встановлені, то їхня величина значною мірою впливає на прийняття або відхилення рішення про впровадження певного нововведення. При цьому, чим вищим є встановлений норматив прибутковості інвестицій, тим більш ефективним повинен бути проект впровадження нововведення для того, щоб підприємство було заці-

кавлене у його реалізації. Отже, за інших незмінних умов зростання нормативів прибутковості інвестицій знижує рівень інноваційної сприйнятливості підприємства.

З викладеного випливає, що характер дії внутрішніх факторів, які формують пасивну інноваційну сприйнятливість підприємства, залежить від типу нововведень, які передбачено впровадити на ньому, та від способу такого впровадження. Зокрема, якщо обмежитися двома типами нововведень – технологічними та продуктовими, та двома способами їх впровадження – заміною існуючої технології (або продукту, що виготовляється підприємством) на нову (новий) та впровадженням нової технології (або нового продукту) без припинення експлуатації існуючої технології (або виробництва існуючого продукту), то характер впливу чинників рівня прогресивності застосовуваних на підприємстві технологічних процесів та рівня якості продукції, що виготовляється підприємством, на впровадження на ньому технологічних та продуктових нововведень можна описати у матричній формі (табл.).

Варто зазначити, що рівень прогресивності застосовуваних на підприємстві технологій у наведеній таблиці розглядається як узагальнююча їхня характеристика, що відображається у величині сукупних питомих операційних та приведених капітальних витрат на виготовлення певного виду продукції.

Табл. Характер впливу рівня прогресивності застосовуваних технологій та рівня якості продукції, що виготовляється підприємством, на ефективність впровадження на ньому технологічних та продуктових нововведень

Окремі внутрішні чинники, які формують пасивну інноваційну сприйнятливість підприємства	Характер впливу чинників (позитивний, негативний, нейтральний) на ефективність впровадження на підприємстві нововведень, які розроблені сторонніми особами, а саме – на впровадження:			
	нової технології замість існуючої	нової технології поряд із існуючою	нового продукту замість існуючого	нового продукту поряд із існуючим
1. Рівень прогресивності застосовуваних технологій:				
низький	позитивний	нейтральний	негативний	негативний
високий	негативний	нейтральний	позитивний	позитивний
2. Рівень якості продукції, яку виготовляє підприємство				
низький	негативний	негативний	позитивний	нейтральний
високий	позитивний	позитивний	негативний	нейтральний

Примітка: складено автором

Стосовно зовнішніх чинників, які формують пасивну інноваційну сприйнятливість господарюючого суб'єкта, то серед них найголовнішими є такі:

- стан кон'юнктури на ринках продукції, яку виробляє або може виробляти підприємство. Цей стан визначається співвідношенням між попитом і пропозицією на відповідну продукцію та характеризується величиною ціни, за якої споживачі погодяться придбати певний фізичний обсяг цієї продукції за певний проміжок часу. За таких умов кон'юнктура ринків залежатиме від їх загальної місткості, ступеня еластичності ціни за обсягом пропозиції певного виду продукції, потребою споживачів у продукції з підвищеним рівнем якості (у контексті

готовності сплачувати за неї більш високу ціну) та від інших факторів. При цьому, чим сприятливішим для підприємства є стан кон'юнктури на ринках продукції, яку воно виробляє або може виробляти, тим більш високим за інших однакових умов є ступінь інноваційної сприйнятливості цього господарюючого суб'єкта;

- кількість нововведень, розроблених сторонніми особами, які потенційно може залучити підприємство. Оскільки пасивна інноваційна сприйнятливість підприємства, на відміну від активної, не передбачає випадку самостійного розроблення підприємством нововведень, то за таких умов воно цілком залежить від того, наскільки інноваційно активними є суб'єкти, що здійснюють таке розроблення. Тому за інших незмінних умов інноваційна сприйнятливість підприємства зростає, якщо збільшується потенційна кількість нововведень, які воно може впровадити у свою діяльність;
- споживчі властивості нововведень, розроблених сторонніми особами. Очевидно, що для формування інноваційної сприйнятливості підприємства важливе значення має не тільки (і не стільки) кількість нововведень, розроблених сторонніми особами, які потенційно може залучити підприємство, але й їхня якість. Зокрема, стосовно технологічних нововведень, то їх споживчі властивості визначаються, насамперед, вектором питомих витрат виробничих ресурсів на виготовлення продукції, тоді як споживчі властивості продуктових інновацій характеризуються, передусім, вектором параметрів їх якості. При цьому чим кращими є споживчі властивості нововведення, розробленого сторонніми особами, тим вищий рівень пасивної інноваційної сприйнятливості підприємства;
- витрати на придбання нововведень та умови сплати коштів за таке придбання. Врахування цього чинника зумовлене тим, що отримання підприємством нововведень, розроблених сторонніми особами, у переважній більшості випадків потребує сплати певної суми коштів. При цьому можливі різні форми такої сплати. Зокрема, у випадку набуття нововведення, згідно з укладеною ліцензійною угодою, сплата винагороди ліцензіару може мати як одноразовий характер (так званий паушальний платіж), так і бути розподілена у часі у вигляді роялті; при цьому способи обчислення сум роялті можуть бути досить різноманітними (у фіксованих сумах, у вигляді частки прибутку, який отримує підприємство-ліцензіат внаслідок набуття нововведення тощо). Загалом, чим до рожчим для підприємства виявляється залучення ним нововведень, розроблених сторонніми особами, тим нижчим є рівень його інноваційної сприйнятливості.

Необхідно відзначити, що існують також низка інших зовнішніх чинників, які формують пасивну інноваційну сприйнятливість підприємства. Зокрема, важливе місце серед цих чинників посідає відкритість та доступність інформації про нововведення, які розроблені іншими суб'єктами. Також важливим чинником є ціни на виробничі ресурси, які використовує підприємство. Дійсно, із збільшенням ціни на певний вид ресурсів інноваційна сприйнятливість підприємства до впровадження нових технологічних процесів, що забезпечують економію цього ресурсу, загалом зростає (принаймні, у довгостроковому періоді).

Очевидно, що запропонований поділ чинників, які формують пасивну інноваційну сприйнятливість підприємства, на внутрішні та зовнішні є певною мірою умовним. Зокрема, стосовно нормативів прибутковості інвестицій, то вони, хоча і встановлюються усередині підприємства, але значною мірою залежатимуть від параметрів фінансових ринків. З іншого боку, стан кон'юнктури на рин-

ках продукції, яку виробляє або може виробляти підприємство, серед іншого, може визначатися таким внутрішнім відносно підприємства чинником як рівень якості його продукції. Водночас, запропонований поділ дає змогу з достатнім рівнем обґрунтованості виокремити ті чинники, які значною мірою визначаються умовами діяльності підприємства, та ті чинники, які знаходяться поза впливом цього підприємства.

Якщо перейти до розгляду чинників, що мають вплив на поточний рівень активної інноваційної сприйнятливості підприємства, то варто, насамперед, зазначити, що загальний підхід до їх групування може залишитися таким самим, як і у випадку виокремлення чинників, які впливають на пасивну інноваційну сприйнятливості господарюючого суб'єкта. Зокрема, щодо чинників активної інноваційної сприйнятливості підприємства можливо здійснити їх поділ на ті, які забезпечують таку сприйнятливості, та ті, які її формують; при цьому фактори останньої групи можуть бути поділені на внутрішні та зовнішні. Проте перелік таких чинників у кожній з їхніх груп буде певною мірою відрізнятися від переліку чинників, які відповідають за забезпечення та формування пасивної інноваційної сприйнятливості підприємства.

Зокрема, стосовно чинників, які забезпечують активну інноваційну сприйнятливості підприємства, то, окрім відповідного інформаційного, методологічного, організаційного та фінансового забезпечення процесів розроблення нововведень, ключовим є чинник забезпечення цього виду інноваційних ресурсів, насамперед: кадрами розробників нововведень; науково-дослідними лабораторіями та іншими підрозділами, працівники яких здійснюють розроблення та випробування нововведень; матеріально-технічними ресурсами – устаткуванням, приладами, необхідними матеріалами, паливом тощо, які необхідні для розроблення та випробування нововведень.

Стосовно внутрішніх чинників, які формують активну інноваційну сприйнятливості підприємства, то вони, загалом, збігаються із чинниками, що формують пасивну інноваційну сприйнятливості суб'єкта господарювання. Якщо ж розглядати зовнішні чинники, які формують активну інноваційну сприйнятливості підприємства, то вони значною мірою є відмінними від чинників, що формують пасивну інноваційну сприйнятливості суб'єкта господарювання. Зокрема, стосовно активної інноваційної сприйнятливості підприємства, то її формування безпосередньо не залежатиме як від кількості нововведень, розроблених сторонніми особами, які відповідають профілю діяльності цього підприємства, так і від споживчих властивостей цих нововведень (хоча в опосередкованому вигляді ці чинники можуть слугувати для цього підприємства певними індикаторами стосовно того, що існують принципові можливості розроблення ним тих чи інших нововведень). Водночас, для формування активної інноваційної сприйнятливості підприємства важливого значення набуває сучасний стан розвитку науки і техніки у тій галузі, в якій воно працює, що, зокрема, відображається у появі або у можливості появи: нових або вдосконалених матеріалів, з яких здійснюється виготовлення продукції або устаткування; нових або вдосконалених складових продукції або устаткування (деталей, напівфабрикатів, окремих агрегатів, вузлів

тощо); нових або вдосконалених технологічних процесів виготовлення продукції або устаткування.

Отже, у випадку, якщо стан розвитку науки і техніки у галузі, в якій працює підприємство, є добрим, то це свідчить про те, що у розробників нововведень на підприємстві є високі шанси здійснити певні продуктивні, технологічні та інші удосконалення, і, отже, за інших незмінних умов це є ознакою високого рівня активної інноваційної сприйнятливості цього господарюючого суб'єкта. За таких умов до інших зовнішніх чинників, які формують активну інноваційну сприйнятливості підприємства, може бути віднесено доступність інформації про нові досягнення науковців сторонніх організацій, яку розробники нововведень на цьому підприємстві можуть використати у своїй діяльності.

Висновки. Чинники, які впливають на поточний рівень інноваційної сприйнятливості підприємства, можуть бути поділені на чинники, які її забезпечують, та чинники, які її формують.

Чинники, які забезпечують пасивну інноваційну сприйнятливості підприємства, охоплюють рівень інформаційного, методологічного, організаційного та фінансового забезпечення його інноваційної діяльності. Стосовно чинників, які забезпечують активну інноваційну сприйнятливості підприємства, то, окрім перелічених, вони включають також чинник забезпечення господарюючого суб'єкта необхідними видами інноваційних ресурсів.

Основними внутрішніми чинниками, які формують інноваційну сприйнятливості підприємства, є: рівень зношення основних засобів; рівень прогресивності застосовуваних технологічних процесів; рівень якості продукції; інші чинники. Серед зовнішніх чинників, які формують пасивну інноваційну сприйнятливості, найвагомими є такі: стан кон'юнктури на ринках продукції; кількість нововведень, розроблених сторонніми особами, які потенційно може залучити підприємство; споживчі властивості цих нововведень; витрати на придбання нововведень та умови сплати коштів за таке придбання; інші чинники.

Стосовно активної інноваційної сприйнятливості підприємства, то її формування безпосередньо не залежатиме як від кількості нововведень, розроблених сторонніми особами, так і від споживчих властивостей цих нововведень. Водночас, для її формування важливого значення набуває сучасний стан розвитку науки і техніки у тій галузі, в якій працює підприємство.

Подальші дослідження механізму впливу чинників на інноваційну сприйнятливості підприємств потребують розроблення формалізованих методів аналізування міри такого впливу.

Література

1. Багрова І.В. До питання визначення кола провідних складових інноваційного потенціалу промислового підприємства / І.В. Багрова, Т.І. Тищенко // Вісник економічної науки України. – 2011. – № 2. – С. 14-18.
2. Близнюк Т.П. Інноваційна діяльність підприємства в умовах циклічності розвитку підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / Т.П. Близнюк. – Харків, 2008. – 18 с.
3. Горяча О.Л. Теоретичні основи інноваційного потенціалу підприємства / О.Л. Горяча // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : зб. наук. праць. – Маріуполь : Вид-во ПДТУ. – 2011. – Вип. 2. – С. 32-35.

4. Комков С.Ю. Особенности оценки и управления инновационной восприимчивостью предприятия / С.Ю. Комков. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://elibrary.ru/download/73832986.pdf>.

5. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент : навч. посібн. / Н.В. Краснокутська. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 504 с.

6. Круглова Н.Ю. Инновационный менеджмент : учебн. пособ. / Н.Ю. Круглова. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.]. – М. : Изд-во РДІ, 2005. – 352 с.

7. Масленникова Н.П. Функции управления развитием инновационной восприимчивости организации / Н.П. Масленникова // Менеджмент сегодня : журнал. – 2006. – № 2. – С. 109-110.

8. Сіренко Н.М. Управління інноваційною системою аграрного підприємства / Н.М. Сіренко // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2009. – № 9. – С. 43-46.

Мусийовская О.Б. Факторы влияния на текущий уровень инновационной восприимчивости предприятия

Выделены активный и пассивный виды инновационной восприимчивости предприятия. Исследованы и систематизированы факторы влияния на текущий уровень этих видов инновационной восприимчивости. Определен характер влияния прогрессивности используемых технологий и качества продукции на эффективность внедрения на предприятии технологических и продуктовых нововведений.

Ключевые слова: предприятие, инновационная восприимчивость, нововведение, факторы, формирование восприимчивости, обеспечение восприимчивости.

Musiyovska O.B. Factors of influence on current level of innovative susceptibility of enterprise

The active and passive types of innovative susceptibility of enterprise are selected. Investigational and the factors of influence on the current level of these types of innovative susceptibility are systematized. Character of influence of level of progressiveness of the applied technologies and quality of products is set on efficiency of introduction on the enterprise of technological and food innovations.

Keywords: enterprise, innovative susceptibility, innovation, factors, formings of susceptibility, providing susceptibility.

УДК 504.03:330.15

Викл.-асист. С.М. Пилипенко, канд. екон. наук – Львівський інститут економіки і туризму

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКОЛИЖНИХ І СПОРТИВНО-ВІДПОЧИНКОВИХ КОМПЛЕКСІВ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Визначено основні проблеми функціонування та розвитку гірськолижних і спортивно-відпочинкових комплексів Карпатського регіону. Запропоновано механізм забезпечення розвитку автодорожньої інфраструктури рекреаційних територій. Обґрунтовано переваги підвісної канатної дороги та необхідність оновлення гірськолижної інфраструктури на схилах.

Ключові слова: курорт, інфраструктура, гірськолижні та спортивно-відпочинкові комплекси, інвестиції, рекреація, автодорожні комунікації, підвісна канатна дорога.

В умовах економічної кризи Карпатський регіон України, не володіючи таким значним індустріальним потенціалом, як південно-східний, де зосереджено більшість підприємств металургійної, гірничо-видобувної, хімічної галузей, важкого машинобудування тощо, перебуває у не надто сприятливій економічній ситуації. На функціонуванні підприємств агропромислового комплексу, на який орієнтується економіка регіону, позначаються труднощі, пов'язані з несприятли-

вою кон'юктурою ринку, нестачею обігових коштів та іншими чинниками. Це спонукає звернути увагу на значний економічний потенціал, закладений у продукманому та ефективному використанні рекреаційно-туристичних ресурсів, якими природа щедро наділила Західний регіон. Діапазон таких ресурсів надзвичайно широкий, починаючи від простого "зеленого" екологічного туризму і закінчуючи побудовою сучасних високогірних відпочинкових комплексів.

Проблематикою інфраструктурного забезпечення Карпатського регіону займалися багато науковців, зокрема: Б. Матолич, В. Гетьман, В. Євдокименко, В. Кравців, В. Полюга, І. Колодйчук, М. Габрель, М. Копач, О. Гулич, П. Грицишин, П. Добра, С. Генсірук та інші.

Однак, попри високий інтерес фахівців до проблем розвитку інфраструктури регіону, сьогодні не вирішеною залишаються питання, що стосуються розвитку гірськолижних та спортивно-відпочинкових комплексів.

Практично у всіх країнах, територією яких простягається Карпатський хребет, є престижні та всесвітньо відомі гірськолижні й інші спортивні курорти. І лише Україна до кінця не використовує цієї переваги у напрямі створення гірської зимово-відпочинкової індустрії. Подібна галузь рекреаційного середовища спроможна забезпечити істотні надходження до бюджетів усіх рівнів, дати імпульс до соціально-економічного поступу карпатських областей, стати нарідним каменем формування сучасного туристичного іміджу України.

Найбільшими центрами гірськолижного спорту Карпатського регіону є відомі не лише в Україні, а й за її межами, курорти Славське, Буковель, Тисовець та інші. Кожен із них має свою специфіку, особливості територіального розташування, однак при цьому всім властиві диспропорції, які нівелюють їхній суспільно-економічний потенціал [1]: незадовільний стан автодорожніх комунікацій, фізично та морально застаріла техніко-технологічна база, нерозвинене середовище правового та економічного регулювання процесів інвестиційного забезпечення, слабкий розвиток допоміжних інфраструктурних складових рекреаційної сфери, малоефективні організаційно-економічні методики управління господарськими процесами, марнування рекреаційного потенціалу природних екосистем унаслідок деструктивного господарювання.

Поряд із характерними для будь-якого українського гірськолижного курорту негараздами функціонування та розвитку, їхньою спільною проблемою є доїзд. Практично кожен із названих центрів потребує модернізації шляхової інфраструктури, поліпшення стану доріг як при під'їзді до самого курорту, так і при русі внутрішньою дорожньою мережею, якою безпосередньо доставляють відпочивальників до гірськолижних баз.

З точки зору зручності безпосереднього доїзду до курортної місцевості та території проживання й соціально-відпочинкової інфраструктури найкращі можливості має смт. Славське, адже через нього проходить вітка залізниці Київ – Львів – Ужгород – Чоп і, таким чином, туристи з максимальною зручністю можуть добратися туди з усіх куточків України, а також з країн Східної Європи залізничним транспортом. Для тих, хто подорожує автотранспортом, є можливість дістатися до смт. Славське дорогою Сколе – Тухля – Славське – Лавочне. Дорожнє покриття цього автошляху перебуває у вкрай занедбаному стані, що значною мірою впливає на бажання автотуристів їхати до Славського.